

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 10. maliga travna 1864.

List 11.

Pogovori od spovedi.

Spisuje M. Smolej.

(Dalje.)

Pastor. Hentan' ošabno in zanesljivo govorite, misleči najberže da se vam bo zdaj ravno tako gladko in lahko izšlo, kakor poprej, ko vam le iz tega namenja nisem veliko ugovarjati in vašega šibkega dokazovanja zavrniti hotel, da bi nas predolgo ne mudili; res radoveden sem, kaj si bote še kaj izmislili in kako besede sv. pisma vertili, da si jih bote po svojih mislih v spričevanje za svojo stran pripravne naredili.

Duhovni pomočnik. Ne zamerite, g. pastor, da si dvomiti prederznem, da bi mi bila vi, in vaš g. tovarš, radovoljno kaj prizanesla in zamudila se mi ustaviti in moje dokaze ovreči, ako bi se vam bilo to vspešno in mogoče kazalo; poskušali in storili ste saj, kolikor ste mogli, da bi me zavernili, toda resnica ostane resnica, naj se potem že verjame, ali ne; in kakor mi do zdaj ne morete očitati in skazati, da bi si bil kaj izmislil, mi tudi v prihodnjem ne bode nikakor potreba si kaj izmišljovati in besede mar siloma vertiti na svojo stran, sej v ti zadevi sv. pismo za vsakega, ki hoče umeti, umevno in jasno zadosti govori.

Ne mudimo se tedaj dalje, ozreti se Nanj in zaslisiati Njega, ki je prestol svojega veličastva zapustil in prišel v dolino solz, ne sodit in pogubljat, temuč da bi iskal in zveličal, kar je bilo zgubljenega, ki je grešnike sprejemal in jim grehe odpušal, katerega namen ni bil berlečo lampico ugasiti in nalomljen terst popolnoma ulomiti, ki ni prišel postave odpraviti, ampak jo dopolniti. In v resnici, dopolnil jo je! Nehale so sicer pravne daritve stare zaveze, pa le da bi se omladile in dopolnile v edini naj svetejši daritvi, ki jo je Kristus na križu opravil. Zadosteno je bilo tedaj Božji pravici za greh in nepokoršino prvih staršev, odrešen je bil človeški rod brez svojega zaslužnja, — vendar pa ne še zveličan brez lastnega prizadevanja (sv. Avg.). Vsim so bile zdaj sicer vrata nebeske odperte, vsi so bili poklicani: — vendar pa ne vsi izvoljeni (Mat. 20, 16.); zakaj nič omadežanega ne pojde v nebeško kraljestvo, pravi sv. pismo. (Skr. raz. 21, 27.) Greh in zadolženje je pa ravno, kar nas omadežuje in je toraj tista ovira, ki nam brani priti v nebesa. In ker tudi pravični sedemkrat na dan pade (Prov. 24, 16.) in se ne bo lahko kdo našel, ki bi se neomadežanega ali le pravičnega imenovati prederznil, je gotovo, da kakor v stari zavezi in o Kristusovem času, so bili tudi pozneje in vsaki čas ljudje odpušanja potrebni. Da bi toraj vrata nebeske vendar le zaperte ne ostale, da bi delo odrešenja ne bilo

potrebno, da Kristus vstanovi in v zakrament povzdigne novo napravo, po kateri bi mogli njegovi nasledniki odpušanja vdeleževati se. Zakaj, da je Kristus, ki je bil Bog in človek, imel oblast grehe odpušati, kdo bo to tajil! Ravno to oblast pa je za vse čase mogel sebi samemu prihraniti, ali pa jo drugim izročiti. Izvolil je poslednje in jo izročil v resnici svojim apostelnom in njih naslednikom, podelivši jim ravno tisto oblast, ki jo je sam imel od Očeta, toraj tudi oblast grehe odpušati, rekoč: „Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jest vas pošljem.“ (Jan. 20, 21.) Jest sem vas izvolil (Jan. 15, 16), danes vas pa postavim za služabnike „sprave“ (II. Kor. 5, 18), ki se ima delati med Bogom, mojim Očetom, in med grešniki.

Postavil jih je sodnike čez svoje verne ovčice, jim izročil ključe nebeskega kraljestva in jim prav razločno zaterdil, da kar bodo na zemlji razsodili, bo veljalo tudi v nebesih. „In tebi,“ govori On k sv. Petru, ko ga poglavarja svoje cerkve postavlja, „in tebi bom dal ključe nebeskega kraljestva; in karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih“ (Mat. 16, 19); in ravno tako tudi vsem drugim apostelnom, rekoč (Mat. 18, 18): „Resnično, vam povem, karkoli bote zavezali na zemlji i. t. d.“

Tako je bila tedaj vstava sprave v cerkvi ustanovljena, in apostelni in njih nasledniki so bili služabniki in pooblastenci te vstave in sprave postavljeni.

Razumljive in v resnici jasne zadosti so imenovane Kristusove besede; vendar pa, da bi ne apostelni in ne verni kterikrat dvomiti ne mogli, v čem da je ta apostelnom podeljena sodnja oblast ključev, kdo jim je soditi, kako nebeske vrata odpirati in zapirati, kaj vezati in odvezovati: je Zveličar to pri drugi priložnosti, po svojem vstajenji namreč, se bolj in popolnoma umevno in razločno razložil, v resnici bi rekel skoraj iz tega namena, da bi za vse prihodnje čase nasprotnikom sv. Cerkve in katoliške spovedi jezike zavezal, usta zaperl in govor presekali. Znale so gotovo tudi vam, gosp. pastor, besede sv. pisma, ki jih menim, nahajajo se pri sv. Janezu v 20. pogl. in se takole glase: „Kadar je bil tedaj večer tistega dneva, prvega v tednu, in so bile duri zaklenjene, je prišel Jezus in je v sredo med nje stopil in jim rekel: Mir vam bodi! In ko je to rekel, jim je pokazal roke in stran. Učenci so se tedaj obveselili, ker so vidili Gospoda. Tedaj jim je spet rekel: Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jest vas pošljem. In ko je to izrekel, je va-nje dihnul in jim rekel: Prejmite svetega Duha. Katerim bote grehe odpustili, so jim odpušeni; in katerim jih bote zadržali, so jim

zadržani. Ali si more, vprašam, kdo bolj jasnih in razločnih besed v spričevanje za katoliško spoved želeči? Teh besed —

Uradnik. vendar ne bote na svojo posebno spoved obrnili.

Pastor. Te besede le splošno povejo, da je Kristus aposteljnomo povelje dal, po oznanovanji sv. evangelija oznanovati vernim tudi odpušanje grehov, nespokornim pa povedati, da jim grehi ne bodo odpusteni, dokler terdovratni ostanejo.

Duhovni pomočnik. To je morebiti nauk vaše cerkve od vaše spovedi in ob enem lepa poskušnja, kako se pri vas sv. pismo razlaga in še tako jasnimi besedami pameti in zdravemu zapopadku nasprotni pomen podtika. Ako bi bilo temu tako, kakor pravite, bi ne bilo, kar spoved zadeva, ne vas ne mene, ne kakega drugega duhovna in spovednika potreba, zakaj kar tu pravite, zamore vsak kristjan drugemu, vsaki hišni gospodar svoji družini naznaniti in povedati, da bodo le spokornim grehi odpusteni, nespokornim pa ne, in Kristus bi imenovanih besed pri sv. Mat. in Jan. ne bil imel aposteljnomo samim, ampak celi množici poslušavcev govoriti. Ne razumem tudi, čemu potem tolika slovesnost, s katero je Kristus besede pri sv. Janezu izustil in aposteljnomo poprej rekel: „kakor je Oče mene poslal, tudi jest vas pošljam,“ da je va-nje dihnil in jim sv. Duha podelil in potem še le pomenljive besede izgovoril, katerim bote grehe odpustili, so jim odpusteni, in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani. Čemu, vprašam, vsa ta slovesna priprava, ti pomenljivi predgovori, ako bi aposteljni po teh besedah ne bili druge oblasti prejeli, kakor le to, da naj ljudem povejo: ako se bote spreobrnili, vam bo odpusteno; ako pa ne, vam bodo grehi zadržani. Zdrava pamet nas že toraj sili misliti, da je Kristus z besedami, ki jih je s toliko slovesnostjo govoril, aposteljnomo pač kaj več podelil, kakor le oblast pokoro oznanovati. Vsi cerkveni učenci —

Uradnik. Imate pa že spet svoje očete, pustite jih že vendar pri miru!

Duhovni pomočnik. Kar je Luter v ti reči storiti smel, mislim, bo pač tudi katoliškemu duhovnu pripušeno. Luter pa je „ljube očete“ napeljeval, kardoli je mislil, da zanj govoré; tudi vaši verski spisi in simboliske bukve se poslužujejo cerkvenih učnikov: toraj tudi jest tako, in rečem: vsi cerkveni očetje napeljane Jezusove besede v tem pomenu razlagajo in razumejo, da je namreč Kristus aposteljne s temi besedami za sodnike čez verne postavil in jim oblast podelil, s pomočjo sv. Duha, ki ga v tem posebno potrebujejo, razločiti in razsoditi, kdo da je odpušnja vreden, in kdo ne. To enoglasno razlaganje cerkvenih učnikov v imenovanem pomenu skozi vse stoletja, mislim, vendar gotovo več velja, kakor samovoljno razlaganje in puhlo terjenje novovernih učnikov, katerim je bilo posebno na tem ležeče, odpraviti težavno in nepriljubljeno spoved, in si s tem pridobiti iz verste mlačnih in brezvernih kristjanov učencev in naslednikov.

Luter sam omenjene besede Kristusove v katoliškem pomenu razlaga in tudi on sploh hoče, da naj se posebna spoved ohrani in obderži. V 7. zvezku svojih spisov v govoru, ali ima papež oblast spoved zapovedati, on takole govori: „Jest imam spoved za predrago in zveličavno reč. O kako bi se imeli kristjani veseliti, da jo imamo, in Boga hvaliti, da nam jo je privolil in podelil. Dvojni vzrok nas mora siliti, da se prostovoljno in radi spovedujemo: prvi je sveti križ, to je, osramočenje in trepet, ki ga človek ob-

čuti, ako se prostovoljno pred drugim človekom obtoži in se njegovi sodbi podverže.“ ... „Drugi vzrok pa,“ govori dalje, „ki nas ima k spovedi spodbadati, je draga in imenitna obljuba božja pri sv. Mat. 16, 19.: „In vse, karkoli boš na zemlji odvezal, naj tudi v nebesih odvezano bo,“ in pri sv. Jan. 20, 23.: „Katerim bote grehe odpustili, so jim odpusteni.“ Glejte, kako Luter sam besede pri sv. Janezu na posebno spoved obrača in se sploh krepko za njo poganja. Ako toraj cerkvenim očetom nočete verjeti, bote svojemu očetu Lutru verjeli. (Dal. nasled.)

Romanje na Tersat.

(Dalje.)

Od Podgrada se pride v Račice, slabo čisko vas s cerkvico sv. Roka. Naravstvena dostojnost teh vasčanov je še na dosti nizki stopnji. Malo dalje se oberne cesta vkreber in skorej do sv. Matija se potovavec prav tako na vozičku gori in doli guglje, kakor mornar, ki s svojim čolnicem vesla čez luskajoče valove; zavirati in odvirati je voznikovo edino neprijetno delo. Na temniku ceste stoji na desni strani cerkvica sv. Pavla aposteljna, in više na hribu vas Starada še z drugo cerkvo sv. Štefana mučenika. Ta vas, ki je leta 1723 in pa spet 1860 pogorela, ima svojega poddružnika, in kar jo posebno slavi, sicer siromaško pa pobožno ljudstvo. Ta kaplanija meji hruševsko in jelšansko faro.

Po dolgočasni enolični samoti se dospé v Pasjek, prvo pa malo lično vas jelšanske fare s cerkvico sv. Mihaela na starem rebru. Vožnja navdol je tu sosebno pozimski čas prav nevarna zavolj zavitega in dolgega klanca. Spodej v dolini nasleduje ob obeh straneh ceste prijazna vas Sapijane s čedno pobeljenimi hišami, katerih okna večji del polni nageljni in pa razne druge cvetlice krasé. Tu je cerkvica svetega Antona pušavnika. Od tod se vidi proti izhodu farna vas Jelšane z lepo cerkvo vnebovzetja Marije Device, z novo pa malo vmetno sozidano kaplanijo, z novim dosti prijetnim šolskim stanjem in pa z na kup višim farovžem. — V zadnji dobi so jeli se Jelšanci večji del po kranjski šegi nositi. Ob cesti od Jelšan proti Lipi je vas Rupa s cerkvico sv. Miklavža škofa na rodovitnem polji. Malo pod Lipo se zedinite teržaška in, de bi umetno rekli, ljubljanska cesta. Poštna vas Lipa ima cerkvico sv. Helene. Škalnica je zadnja vasica ob cesti jelšanske fare in ima cerkvico sv. Vincenca mučenika. Na desni cestni strani na Učkovem znožji se vidi Bergud z lepo kaplanijo in mično novo cerkvo sv. Miklavža škofa. Tu je meja med Čičarjo in Kastavšino.

Pa postojmo nekoliko pri Čičih. Valvazor stavi njihovo bivalise med Novigrad in sveti Socerb nad Dolino^{*)}. Njihove sosedé Hrušičane in Brezavčane, ki se, kakor smo slišali, navadno Berkini zovejo, imenuje pa Kraševce. Čiči so neko neuganjeno ljudstvo, ki je marsikteremu zgodovinarju že glavo belilo, pa vendar se ni dosihmal še nobenemu poneslo, iz njegove skrivnostne kalnosti ga na svetlo postaviti. Valvazor misli, de so zarojenci nekdanjih Japidov ali Ščitov. Učeni Ravnikar, bivši teržaški škof, jih sodi ene korenine s severozahodnimi azijanskimi Slovani „Čičenci.“ Zvedeni gimnazijalni vodja Rebič meni, de so ščitiške rodovine, in spet drugi, de so ostanki nekdanjih Celtov. Nam se pozdeva, de so to kje podmene, ki se ne morejo naravnost ne pristiti, pa tudi ne zavreči, kakor tudi že Valvazor sporoča, rekoč: „Ker pa v tem nobene gotovosti nimam, pustimo pretehtati to reč umnosti zvedenega čitatelja. Tudi piše Valvazor o Čičih, de so njegovo dobo ročno znali kamna s fračo metati; jezdicca so z njimi tako raz konja

*) Prav za prav se pa mejijo le s Podgorjem, z zadnjo vasjo dolinske fare proti jugovzhodu.

uhitili, kakor bi ga bili s kroglo zadeli. Dandanašnji se pa o ti umetelnosti pri njih prav nič več ne vé. Psovali so jih kdaj tudi, de so jih ljudsko blago rado prijema. Pa Čiči so bili v nekdanjih časih skorej zmirom med dvema ognjema; njih okrajina je bila vedna drajna med Avstrijani in Benečani; in Čiči torej — med prijatlom in sovražnikom v sredi — so bili v hudi stiski in lahko se je zgodilo, de so bili bolj obdivjani in dostikrat v sili k taki pregrehi skušani. Pa tudi po tem, ko je benečansko vladanje popolnoma nehalo, so morebiti terdili resnico starega pregovora, ki pravi: „de navada ima železno srajco,“ ali po Horacijevu rečeno: „Naturam expellas furca, tamen usque recurrit.“ Tega pa spet ne smemo reči od vsih Čičev sploh, ampak samo le od nekterih njihovih razkričanih gujezdih. Nikoli se ne smé pregreha posameznih vsemu narodu nakladati. Sicer se pa tudi tajiti ne dá, de so bili vselej Avstriji vdani, in de pomanjkanje razumne omike katerega na napéne poti zvodi, kakor drugod. V obleki in noši so večji del pri starem ostali. To prav živo spričuje kamen na desni strani Winkelnovega spominka v Terstu. V ta kamen ste namreč zdleteni dve čversti in jaki pa zvezani osebi, moška in ženska, prav s takim naglavljenikom, haljo, napetimi hlačami in opankami, kakor jih še dandanašnji nosijo. Čič brez denara ne velja nič; zato si pa tudi vse prizadeva, si ga pridobiti. Njegov svet je večji del kamniten; ni mogoče, de bi si iz njega svoj vsakdanji kruh pritrudil; zato pa po gorah ali oglari in faše cepi, ali pa s kisom, z brusi in lorbarjem križem svet terzuje. In ker zmerno živi, tudi nikdar brez denara ni. Čiči so sem ter tje še res zelo svojeglavni, sploh pa skorej jasnega uma. To se iz tega lahko razsodi, de se njihovi junaki, ki jih med vojake vtaknejo, ne čerke ne poznávši, v malo letih tako izurijo, de do desetnika ali koplorja pri-rinejo, in dosluženi z znanjem nemškega in laškega jezika in lepopisa spet k svojim ljudem pridejo. V poslednjih časih so se jeli poprijemati tudi cerkvenega in šolskega zidanja, pa svojo mladost pridno v šolo pošiljati, tako de je že zdaj med 11.000 Čiči več šolskih otrok, kot med 22.000 nekkih njihovih sosedov, in če z Božjo pomočjo tako dalje pojde, se je nadjati, de to ljudstvo, ki je pa še zelo vražam vdano, v malo letih zastran olikanosti marsiktere svojih mejašev prekosilo bode. Čiči so čversti, terdni in zdravi ljudje. šibke in vne rapostave, sploh dovolj prijetnega plemena.

Od Škalnice proti Kastavšini pelje postranska cesta na levo v bližnjo in rodovitno dolino. Tukaj je velika in olikana farna vas Klana z novo cerkvo sv. Hieronima, cerkvenega učenika. Od zadej je z gostimi in precej debelimi drevesi obdana, de zadržujejo skale, ki se tergajo z razvaline nekdanjega klanskega grada, ki kot orlovo gonjezo nad vasjo visi, de cerkve in hiše porušijo. Farovž je staro, neoblično, mokrotno in torej nezdravo zidanje, in prav zato je sedanji gospod farman primoran v drugi hiši stanovati. Taka se godi tudi duhovnemu šolniku, ker tudi šola lastnega stanovanja nima. Ljudstvo pa je premožno, ter po tem takem tukaj nič drugega ne manjka, razun edinosti in pa dobre volje. Omenjeni grad je bil že o Valvazorjevi dobi zapuščen, mogel je pa precej prostoren biti, ker so v turških napadih Klanjani sploh v njega bežali, ter tudi Turčine na Svečnico 1559 s kervavimi bučami od njega odtirali, in jih še na to junáško otepli. Z žalostjo se pa mora opomniti, de so tudi z vjetimi prav po turško ravnali, kakor se pripoveduje, če je res, de so namreč jih ljuto morili, na male kosce rezali in sekali, kosce kuhali in pekli in po tem psom žreti metali. Bili so nekdanji Klanjani tudi zelo terdoglavni in k pretepanju nagnjeni ljudje, ki so posebno v majoliko pregloboko pogledavši celó marsikterikrat koga pobili. To se pa pri sedanjih prebivavcih nič več ne zgodi. Klana je zavoljo mnogo vozov, ki skorej vedno z dervi obloženi v Reko odhajajo in o mraku, pa tudi v terdo noč spraznjeni nazaj prihajajo, za tujca, ki tam prenoči, bolj ne-

miren kraj, kakor še celo Terst. Prav s to vožnjo si pa tudi, kar smo že prej omenili, nar več pomagajo.

Pridóemu spet na veliko cesto in sicer na zadnjo njeno visavo k kamnitnemu krízu, mine nemili dolgi čas, kajti velikanski pogled se tu popotniku odpre. Razširja se pred njim nežna Kastavšina pod svojim znamenitim Učkom. Tu zagledaš kvarnersko ali prav za prav liburniško morje, slovečo tersaško cerkev s svojim šibkim zvonikom, in dalje naprej sive senjske gore. Vale pod to visino stanujejo na levi na prijaznem griču tako imenovani Marcelji med rodovitnimi drevesi, na desni pa kipi na zeleni brežini krasna Kastva z lepo pa premalo farno cerkvo sv. Helene cesarice, z belimi hišami, in kakor so Liburnjani sploh, s prijaznim ljudstvom. Prašna ali pa blatna cesta pelje zdaj zmirom ali memo črešnjevih dreves ali berstnih gojzdov in snažnih senožet navzdol proti čedni vasi sv. Matija, ktere nar večji kinč je lepa nova cerkev, omenjenemu apostelju posvečena. Tu se zavija cesta proti jugovzhodu in se vije med vinogradi in sadnimi drevesi proti Reki, ki v hipu kot kako izčarano mesto popotniku pred očmi stoji v vsi svoji mičnosti. — Vender pa ne bomo pri tej priliki — ce kdaj drugikrat, le Bog sam vé — o tem mestu govorili, in sicer iz tega tehtnega vzroka ne, ker smo brez pomude dalje na Terst romali. — (Dalje nast.)

Mirijam.

(Česki spisal Václav Stulc, poslovenil Deželanov.)

(Dalje.)

VI.

Zadnji napad in početje grozne Giskalove samovlade je pokončalo vse nade zelenega miru in vsake milosti. Janez Giskala se je pripravljal že davno k zadnji razločni bitvi. Še prej pa je skerbel, da se je pobralo vse orožje po mestu, razun njegovim ljudem. Razoroženim Jeruzalemljanom ni ostalo drugega kakor z obupnim srcem konca čakati. Blaga Mirijam je pač že prej slutila v svojem vročem srcu, kaka osoda čaka jeruzalemsko mesto. Vsa zamišljena sedi v sobi, moli in britko joka. Slabost jo jame obhajati. „Oh!“ toži, „kam je moč moje duše? Ali nisem več hči izvoljenega naroda? Ali je nehal Gospod, Bog Abrahamov, Izakov, Jakopov, Bog biti svojemu ljudstvu? — Oh, kam prideš, uboga moja duša? Zaupanje v Gospoda tebe zapušča. Naš narod pa v okovih — tempelj razbojnikom v oblasti — svetišče oskrunjeno z nesramnostmi spačenih izraelskih sinov: — krivoprisežnik, razbojnik, sovražnik hoče biti Mesija — naš kralj; naš duhoven v sovražnikovem taborji, — moj ujec pri njih v ječi; — na Morijah ni daru, in skorej bodejo skrunile preklicane malikovavske noge svete tla! — Oh! odkod mi tolažbe, serčnosti, zaupanja moji duši? — Po ulicah v svetem mestu razsaja mor in klanje; rovi okoli Jeruzalema so napolnjeni z merliči; okopi so ali razdjani, ali pa omahujejo pod rimskimi ovni! — In tu v tem strašljivem grobu, na velicem pokopališču sijonske učere merjemo Judovi ostanki. Nedolžne otroke mori glad, matere pa obup! Kdo bi tu ne jokal, kdo bi še mogel upati? — Oh, Flavijan, ti si prav govoril! Pretežka kletev pada mojemu narodu na glavo. — Pa, ali se more soditi, da bi bil to kervavi dolg prednamcev, ki so umorili Jezusa Nazareškega? Ni mogoče misliti, da bi me hotel blagodušni Flavijan goljufati. — Gospod, Bog mojih očetov, odpusti, če greši tvoja dekla: — Mirijam začenja verovati besedam Flavijanovim, ki časti Jezusa iz Nazareta. Usmili se — odpusti!“

Čuti in bolečine so jo zmogle; zgrudi se na obličje, pa zakrije si oči z rokami in britko joka. —

Janez z Giskale stopi v sobo, nič ne oglašivši se poprej. Vidi, kako je uboga dekle vtoplejeno v neizrečeno žalost in nagovori jo:

„Ljubeznjiva Mirijam, ne jokaj! — Gospodov dan je blizo. Zato se raduj, pa moli za rešitelja svoje domovine — za dediča makabejske slave. — Še nekoliko dni, in poslal bo Gospod iz pustinj pomoč svojemu izvoljencu; — od izhoda pride nam moč — Janez z Giškale bo zaterl sovražnike. — Obljuba se bo spolnila; — Davidov prestol v blesku nove slave bo zasvetil od morja do morja. — Narodje od kraja zemlje pridejo in pokladali bojo svoje darove na Sijon, in ti moja roža — sijonski cvet, ti bodeš izvoljena družnica Gospodovemu maziljencu v Izraelu!“

Te Giškaleve besede so Mirijam čisto omračile. Stala je kakor iz uma. Giškala jo prime za roko, pa ko se je dotakne, se zdrmi. Kakor serna, kedar se je dotakne gad, ko dremlje, tako kviško plane. „Kdo je to?“ zavpila je vsa ostrašena. „Kdo se je prederznil priti v hišo duhovskega kneza? Kdo ti je dal pravico priti v mojo sobo o tej uri?“

„Ne boj se, saronska roža,“ tolaži jo nesramnik. „Gospodov izvoljenec prinese ti krono, kliče te na Davidov prestol.“ Ponovil je še enkrat to, kar je ravno kar govoril in v razuzdani strasti zija v čisto devico. Ali Mirijam mu ne privošči besede; ostro ga meri z očmi in z dostojnim deviškim ponosom se oherne od njega k vratom. —

„Čaki, krasna Sarina hči!“ djali je Giškala. „Prijatelja sem pripeljal k tebi!“ — Na to tleskne z rokami; — duri se odpro na stečaj; — nekoliko oroženih stopi notri in med njimi Flavijan — vkljenjen.

Mirijam se strahu zgrudi na stol, ko ugleda rovarje. Giškala pa nadaljeva: „Čas hiti; očetnjava potrebuje pomoči. — imenitno delo me kliče k činom. — Mirijam, ti veš, kje je tvoj ujec. Jaz sem hotel osvoboditi ga; pa — ni se dalo. Zato pa je prišel mi v roke ta-le tribun, carjev ljubljeneec. — Tit izpusti Eleazarja, ako mu dam jaz z legatom Septimom Flavijana. Obljubi, priseži, da bodeš moja žena. — da daš svoj roko in svoje serce Izraelovemu osvoboditelju, pa ohraniš ujecu življenje; ohraniš ga tudi temu svojemu prijatelju. — Ako pa zaveržeš mojo roko, potlej naj si bladi Rimljan jezo in maščevanje v Eleazarjevi kervi: — Flavijana dam jaz pribiti na križ. — Hajdi — izvoli, izberi si, kar hočeš, osobna sijonska hči!“

Ponosna, zlahtna Izraelka groze razterga gornje oblacilo. Pa bolj ko razodeva Giškala prederznost svoje duše, bolj čuti Mirijam svojo deviško dostojnost. „Moj sklep, Giškala, mora ti biti znan,“ djala je ostro. „Jaz, hči iz Aronove kervi, bi položila svojo čisto roko v tvojo desno, oskrnjeno s krevjo? — Raji umerjem! — Ali je že kdo slišal, da bi si bil tiger iskal neveste med ovčami? Ali je kdo slišal, da bi se bil krokar zaročil z golobico? — Idi v črne Kerdanske šotorje — na pustinjah pri razbojnikih, svojih prijateljih, Giškala, — tam si išči neveste. Jaz te ne poznam. Ti si vesel, da je Eleazar, moj ujec, jetnik v taborji; ti se posmehuješ, da je ta tribun prišel tebi v pest. In, da mi prisežeš, vendar bi ti ne verjela. Iz tvojih ust ne pride družega kakor goljufija in zvijača; dobro vém, ko bi tudi mogel, ne bi pomagal ne mojemu ujecu, — ne izpustil Flavijana.“

Giškalu je zarad teh ognjenih besed jeza skipela v sercu. „Videli bomo, osobna Sijonka,“ djali je, „videli bomo, da bodeš s solznimi očmi prosila me za milost. Čaki, kmal mi se bodeš vila pred nogami. — Prinesite tezalnico, prinesite mučila, ponev in smolo! — Slecite Rimljana!“

Ali Mirijam zaskoči rabeljnom pot. „Stojte! ti Janez z Giškale pa ne misli, da me oplaši tvoja grozovitost, — da me pridobis z njo. Le en pot ti je še odpert. Pusti me le tri minute, da se pogovorim s Flavijanom sama!“

Blagi Flavijan je razumel, kaj Mirijam misli. Vedel je, da mu hoče po oni skrivni poti pomoči, da se reši. „Pusti to skerb, Mirijam,“ djali je s prosečim glasom. „Vem kaj hočeš, pa nečem, da bi kdo rekel, da je rimski tribun

in poslanec tako ohranil si življenje. Naj se zgodi, kar Bog hoče!“ — „Moja duša je tebi pokorna,“ zdihne Izraelka.

„Kaj je pa to?“ „vzkrikne Giškala. — V mestu slišim vriš. Mene čaka še druga kratkočasnost. Škoda za čas. — Tezalnico, mučila, ponev!“ —

Rabeljnovi služabniki hité venkaj. Pa precej zopet plane nazaj; njim za petami pa pridere rimski stotnik v dvorano in za njim germi njegovo ljudstvo. Giškaleve družine se je nekoliko raztreslo kakor pleve, nekoliko pa kopalo se v lastni kervi. Giškala ni mislil na odpor, ampak na maščevanje. Izdere meč in plane na neoroženega Flavijana ter ga hoče prebosti. Mirijam to zapazi, se verže vmes in meč je prederl njene persi. To je bilo zadnje hudo delstvo okrutnega načelnika jeruzalemskih zarotnikov. Zmagoviti Rimljanje so kar priderli in zgrabili Giškala in njegovo derhal. — Po ulicah se je razlegalo rožlanje ostrih mečev in radostni krik Rimljanov, ki so zmagovali. Jo triumphe! Salve caesar Tite Imperator!“ (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane pišejo „Novice“: V ponedeljek je pri veliki maši, ki so jo obhajali prečastiti stolni prost in general-vikar gosp. Kos, pel pevski zbor čitavnice naše; bilo je gospodov, gospodičin in gospej, katerim se je pridružila tudi najslavnija naša pevkinja, gospá Leopoldina Gregoričeva, v vsem skupaj čez 60. S tolikšnim in takim korom in efektom nismo še slišali v Ljubljani vokalne maše, to je, maše „brez trompet in pavk,“ samo pete. In kako se je pelo! Najlepsi glasovi, ki jih ima zdaj mesto naše, so se čuli ali v zboru moškem in ženskem, ali v četverospvih (gosp. Vikt. Bučarja, Bern. Jentel-na, Vojteha Valenta in Fer. Sajovic-a), ali v samospvih (gospé Gregorič-eve, gosp. Vikt. Bučarja in pevovodja gosp. Fabjana), da se je človeku zdaj serce topilo, zdaj povzdigovalo v veličastne občutke. Težka maša Haslingerjeva s krasnimi vlogami bila je res tako izverstno izpeljana od konca do kraja, da zdaj, ko je občinstvo slišalo naše pevce in pevkinje, se po hvali, ki so jo danes prejeli, še bolj ponášamo z njimi. Naš pevovodja gosp. Fabjan pa je storil danes tolik korak v svoji veljavi naprej, da smo mojstrom v Pragi, ki so ga nam poslali, še dvakrat bolj hvaležni. Pri tej maši pa smo res tudi mi čutili in z nami vred velika večina, da je prav, da so na Laškem prepovedane maše s tisto godbo, ki je le v gledišču ali pri družih svetnih produkcijah na svojem mestu, ne pa v cerkvi, kjer le orglje in pesmi imajo svojo pravico.

Iz Ljubljane. Nekaj časa je, kar je v Ljubljani naš rojak gosp. Kristjan Pajar, svitloslikar ali fotograf, to je, tak umetnik, ki z močjo svitlobe po posebnih pripravah zamore na papir napraviti popolnoma enako podobo krajev, cerkev, mest in vsake reči, ki jo ima pred seboj. Gosp. Pajar je zopet pokazal, kakošne zmožnosti imajo naši rojaki. Učil se je svitloslikarstva v Ljubljani in v Terstu, potem ga je gnalo v Egipt in Palestino (sveto zemljo) in je cele dve leti popotval po teh svetih krajih, ter si je napravil obrazov in podob naj imenitnejših krajev, spomin-kov, poslopij itd. iz svete dežele. Kako rad bi imel marsikteri kristjan natančno podobo od tega ali tega svetega mesta, kjer je n. pr. naš Zveličar hodil in terpel! Z vsimi tacimi rečmi more postreči gosp. Pajar; v ta namen naj imenujemo le samo nekatere reči, ktere se pri njem dobivajo, namreč: Mesto Jeruzalem, kakor se od zunaj vidi; Jeruzalem od znotraj; Betlehem; Oljska gora z vertom Getzemanom; Salomonov tempelj; medjid ali mošeja Akša; dolina Josafat; Absolonov spomin, Zaharijev in Jakopov grob; hrib Môrija; gora Sijon; mesto pri sv. Janezu v pušavi; Abrahamov hrast; Rahelin grob; pot proti Betlehemu; kôpel Betzajda; vrata sv. Štefana (kjer je bil kamojan); dol Ben-Hinom; Betanija; avstrijska romarska hiša; ob-

lók „Ecce Homo“; cerkev Božjega groba; Jeruzalem, kakor se vidi s hriba Kobus-a itd. itd. Podobe so na belem debelem popirji (kartonu) in razne velikosti, n. pr., po 18 palcev visoke in 24 palcev dolge, pa tudi po 5, 4, 3 čevlje dolge. Vzame se jih lahko več skupaj ali posamem velike podobe (po 2 gld.); ima jih pa tudi v majhni obliki po 7 palcev dolge in 5 palcev visoke (po 50 kr.)

Iz Celovca, 4. aprila A. R. l. r. Perva novica, ki jo jaz iz Koroškega oznanim, je pač žalostna (*). Pokopali smo namreč v četrtek našega ljubega Andreja Žepiča, bogoslovca četrtega leta iz Teržiča. Bil je v našem semenišu lep izgled bogaboječosti in neutrudne pridnosti, in kakor je čisto živel, je tudi mirno in pobožno umrl. Ker pa ni človeka brez madeža, torej posebno vas, ki ste bili na gimnaziji njegovi součenci in zdaj Bogu sv. mašo darujete, v imenu ranjcega prosim, nikar ga ne pozabite! R. I. P.

Iz Krowinga je 2. t. m. dospelo pismo, pisano 2. sušca do gosp. Pirca, ki se je pa, kakor menimo, nekako ob ravno tem času podal s svojimi tovarši na morje nazaj v Ameriko. List ima nekatere znamenitosti in pravi: „Prečastljivi gosp. misijonski rektor! Polovica vsih tovaršij (menda Indijancov) je zares tukaj zbrana, ter bodo poslance volili v Wašington, kateri naj bodo pri pervosedniku prosili, da tovaršije smejo na svojih prostorih ostati, in da naj dobivajo katoliški misijonarji iz Wašingtona denar v podporo, ktere ste, prečastl. gospod, vsim tovaršijam do poletja obljubili, in kar so jim prečast. škof priterdili. Nocoj sem imel veliko poglavarjev čez noč. Pavel Beaulin in Hole in the day bota pospremila indijanske poglavarje v Wašington. — Škoda da sem še zmiraj tukaj. — Vran je včeraj prišlo na trume, in zavolj tega so zapustili ljudje Krowing ter so odšli na sladkorstvo (eukrarijo). — Pred mesecem vel. serpanom Vas tukaj ne pričakujemo, ker se le do tistega časa bi utegnili doveršiti namen svojega popopotovanja.... Jožef Anton Marija Gaess, vikarij.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

O Poloniji in rimskih papežih pišejo „Blätter a. Tir.“ (po Schweiz. K. Ztg.), kako je nekda razdajana Polonija našla le enega samega branitelja, papeža Klementa XIII; klicar rovarstva Voltair pa je delivce hvalil na vse cente. Spis pravi nadalje: „Kadar je Nikolaj prvi katoliško Cerkev na Poljskem neusmiljeno in prekanjeno preganjal in se je vsa Evropa tresla pred mogočnikom, se je le samo Gregorij XVI z apostolsko prostomiselnostjo pognal za teptano versko svobodo. Kakor je besedil v svojih govorih o „avita frau“ zatiravcev, tako je mogočnemu, ko je bil v Rim prišel, s pretresljivimi besedami očital njegovo neusmiljenost. „Dostojna, stanovitna in kersanska je bila njegova beseda pri pogovoru z rusovskim cesarjem, in kakor nekdanji, tako je bil tudi tadanji Atila ginjen z govorom in velicastvom papeževim.“ (Gioberti Ges. mod. IV p. 79.) Pij IX ni postal za svojimi velikimi predniki. Potem ko je za svobodo hvalisano trinoštvo zmote in greha, ki se v rovarstvu razodeva, očitno preklical in mu vedno vojsko napovedal, je mogel preklicati in vojsko napovedati tudi trinoštvo laži in greha, ki izhaja s samogospodstva Aleksandra II, da povsod zmaga resnica, pravica, krepost in svoboda. Pij IX, ki ga je rovarstvo preklinjalo za kervavega trinoga, se je pognal za teptano poljsko ljudstvo in stopil na njegovo stran zoper samodržca itd.

Pij IX torej, sam preganjan, stiskan, razorožen, od rovarstva preklinjan, je 22. mal. travna 1863 pisal Aleksandru II v prid vsužnjene naroda, in mu je pokazal, kako je sramotno zatiranje katoliške vere vir vsega hudega.

*) Naj jih za-njo nasledva pa tudi kterikrat kaj veselih iz Vaše roke. Vr.

in pa da je edini pomoček popolna prostost katoliške Cerkev. Kdor če umeti politiški pomen tega pisma, naj se spomni le na neki primérlije iz Rusóovega (Rousseau) življenja. Po prvem deljenji Poljskega so vprašali nekteri Poljaki tega nejevernega rovarja, kaj je storiti. „He, odgovori on, pogoltnili vas bodo, glejte pa saj toliko, da oni, ki vas pogoltnjejo, vas prebaviti ne bodo mogli.“ Ker pa poslani niso umeli odgovora, in so prosili razlage, jim reče Rusó: „Hočete svojo národnost zopet kdaj doseči? Ohranite neskaljeno katoliško vero.“ —

Ko tedaj Pij IX ne besede ni spregovoril o politiki, temuč le o veri, njenem zatiranji in njeni svobodi, ker najpred iše kraljestva Božjega in njegove pravice, se je celo po priznanji rovarstva potegnil tudi za politiško svobodo, ker neskaljena katoliška vera je Poljakom edino upanje njih kdanje prostosti. Ker so Rusi spoznali to živo zvezo katoliške vere s politiško svobodo, torej so od nekda katoličane preganjali z Neronovo neusmiljenostjo in z Juljanovo lisičnostjo, da bi z viharjem trinoštva otemnili poslednjo upno zvezdo naj nesrečnejšega naroda. Enako dobri rodoljubi kakor katoličani so bili torej prebivavci v Džiesnovicah, ko so do polmrtvega raztepeni z navdušenostjo se klicali: „Dopustite nam, kakor dopuščate judom in luteranom, da smemo svojega Boga moliti, kakor so ga molili naši očetje.“ —

Tako pišejo in menijo Nemci o tej reči. Mi pa ponavljamo nauk kersanstva: s pregrešnimi pomočki si nikoli noben narod tečno ne bo pomagal, in nar bolj potuhneni in premedeni rovarji dobro vedó, zakaj oni o vsaki priložnosti spodkopujejo katoliško vero.

Na Angleškem močno obetajo, da bodo v zopet pričetih zbornicah spodbili ministerstvo Palmerstonovo, ki je že zadnjič le z 10 glasovi obviselo. Menijo, da prvi nasledek novega ministerstva bi bila trdna zveza s Francijo.

Sveti Oče so po prestani bolehnosti Veliko nedeljo zopet dajali navadni blagoslov znad stolnice sv. Petra v Rimu. Bili so pa ljubezni do svojih vernikov tako ginjeni, da niso mogli izgovoriti besedi, v sredi so se mogli ustaviti ter so se zjokali. „Armonia“ to povedavši dokazuje v daljšem spisu, da imamo pravico in dolžnost sv. Očetu pomagati k zmagi zoper sovražnike. Kdo ne spozna, če je Cerkev vključena, da je z njo vključena resnica, pravica in kolikor toliko tudi čednost sploh; pregreha, razuzdanost in krivica pa svobodo vživa. Imenovani časnik ima v vsakim listu dolge zapisnike darov za sv. Očeta in zraven tega se posebno prilogo zanje vsaki teden. To kaže, koliko goreci verniki so dobri Italijani, ki v toliki stiski in zatiranji, v sredi nar večih sovražnikov papeževih, v Torinu, tako očitno spoznavajo svojo vero in se poganjajo za Jezusovega namestnika. „Cerkev, o katoličani! je naša rec,“ sklepa ta list, „in mi sami, zedinjeni z vezjo ljubezni, in pod oblastjo papeža in škofov, smo Cerkev. Zakaj bi se ne branili? Zakaj je ne podpirali? Zakaj bi ji ne pomagali v nevarnosti? Zakaj bi jo zapuščali v napasti? Res, posuši naj se nam desnica, rajši kakor da bi jenjala stegovati se v pomoč namestniku Kristusovemu!“ —

„Armonia“ piše, da moldovovalaškega kneza Kuza strasijo avstrijske pisma in rusovskih 40.000 vojakov. Avstrija mu je neki zažugala v začetku sušca, ako njegova vlada ne bo ukrotila pehanj pregnancev zoper Avstrijo, jih bo vedila ukrotiti Avstrija sama. Precej potem je Gorčakov pisal g. Gogolnicano-tu, Kuzatovemu ministru, ter ga je karal, da rovarstvu v komolce gre, in njemu natveza odgovornost za 40.000 Rusov, ki stojé v Besarabii in so pripravljeni Prut prestopiti. Vsled tega da je Poljak Sapieha, begun iz levovskih ječ, zapustil Moldavijo, kamor je bil pribežal, in odšel v Carigrad. Tako vé pariski dopisnik.

Zastran „konferencije“ le dve besedi „informiranih listov.“ London: „Danija je vradno naznanila, da konferencijo brez primirja sprejme.“ Iz Francije: „Se zmiraj ni

naznanila, da bi bila Danija konferencijo sprejela. ... Tedaj jo je voda odnesla, kakor francosko samovlado l. 1848."

Sicer bode Francija na konferenciji v London-u tišala na zavezo l. 1852; če bi pa to ne obveljalo, da naj se ljudstvo v Šlesvik-Holštejn-u popraša, kaj da hoče?

Nova novica je, da mir — mir močno cvetè, — saj po casnikih. Napoleon ga neki hoče imeti še to leto. „Parcae, quod minime parant.“ (Hieron.) — Kaj pa Grecija? Amerika? Moldavija? Polonija, Danija in še marsikaka — ija?

Pred Dupelnom in Fridericijo nič kaj novega.

V Neapelnu je neki toliko gibanje za pravega kralja Franciška II., da policija že ne vé, koga zapirati.

Na Dunaju je 2. t. m. umerla nadvojvodnja Hildgarda, žena svetlega nadvojvoda Albrehta. Nadvojvoda Albreht je o tej priliki podaril 2000 gld. dunajskim ubogim, kateri se beračiti sramujejo.

Novemu mexikanskemu cesarju Maksimilijanu se ponuja zlasti veliko — neki več sto Benčanov v službo v novem cesarstvu. Upanje imajo, da se bo potem živa zveza pričela med Benedkami in Mexiko v trgovstvu itd. in da bo to Benedkam pomagalo k novemu razcvetu. — Mexikanci delajo velike priprave za novega cesarja. Mesto je odločilo veliko denara za slovesnosti o častitljivem sprejemu. Gospé vezejo cesarski plajš, ki ga mu bodo podarile. — V Vera-Kruci hiše zaljsajo, da bi mogli svojega vladarja dostojniše sprejeti.

Iz Rima, 4. mal. travna. Mariinega oznanovanja praznik so bili sv. Oče pričujoči pri cerkveni slovesnosti v cerkvi „della Minerva“ prav zdravi so.

Lesniki, jabelka in lesnika.

„Srbski dnevnik“ l. sveč. piše, da je tiste dni neki Magjar izmed nar boljših gospodarskih hiš iz Čakovca prestopil v „pravoslavno“ — grško nezedinjeno cerkev. Dpisnik iz Čakovca v „Zagreb. listu“ pa pojasnjuje, iz kakšnih najboljših gazdinskih kucah je bil ta Magjar, ker bil je na trideset in nekoliko gld. globe obsojen, mógel pa jo je v ječi odsedeti, kajti ni imel s čim plačati. Pa tudi nagib k prestopu je bil ženskega spola; živel je namreč oženjen Magjar v zavezi z neko omoženo grekinjo; ker sta ga pa zavolj tega dva katoliška duhovna pastirja v dveh različnih krajih zaporedoma sodni naznanila ter se je njegova nečednost preganjala, torej je očitno se zagrozil: ako ga katoliški duhovni v miru ne pustijo, ne bodo dolgo z njim zapovedovali, in da bo h kakoršni koli veri prestopil. Prestopil je v grško nezedinjeno cerkev; če je pa svoj namen dosegel, dopisovavec ni znano. To reč je pa pojasnil dopisovavec, ker njemu ni še noben primerljivej znan, da bi bil rojen Magjar prestopil v grško cerkev, kar je gotovo lepo spričevanje prebivavcem marijanskega kraljestva. Koliko s takimi prestopivci katoliška cerkev zgubi, in koliko druga pridobi, je slehernemu očitno.

— V Mexiki se ni premagan Juarez, in že so jo Francozi napeli zoper duhovstvo in zoper konservativne Mexikance, da bi si pridobili milost pri moderatnih rovarjih. — Francoski derzavnik Thiers je neki rekel, da trojnata zveza avstro-prusko-rusovska se je rodila 22. vinotoka u. l. — Rusovski car si je dal po nekem rusovskem duhovnu te-le besede pisati: „Gospod. Vi ste mogočen, pa niste mogočen, razun le zato, ker je ljudstvo z vami; ne pa vendar Vaša policija, ampak le samo Vaše duhovstvo je zmoglo Vam podložno in vdanu ljudstvo ohraniti.“ Te besede „Armonia“ sardinskemu duhovstvu in veri sovražnim ministrom pod nos daje in pravi med drugimi zbadljivimi besedami: „Duhovstvo odvraca rovarstva, poglavitne sovražnice kraljev; zaterjuje bratovsko ljubezen; zavrača uboge na Boga, ki se je ubožnega storil zavoljo njih, bogate pa na Boga, ki jim zapoveduje ubogim pomagati: s tem jemlje netilo komunizmu in brezvladju. Duhovstvo utišuje serca, berzda togoto, kroti strasti; dosti-

krat že je skezala le sama pričujočnost duhovna, da je ubijavcu orožje iz rok padlo... Vi pa tega nočete; vi rovarstvu pomagata, komunizem sejete, brezvladje zbudujete. Vi razdvojavci sovražite vse, kar pozná red, spodobnost, vero; in nas hočete prevériti, da ste vneti in vžgani za brambo prestola, pod kterega senco se debelíte in bogatíte. Da bi vas! Pojdite to pravit italijanskim otrokom, ne pa umnim ljudém. To se ne pravi braniti svojega lastnega vladarja. Ne pravi se vladarja braniti preganjaje duhovstvo in pripravljaje ga ob vso veljavo pri ljudstvu, še celo na smeh in zasramovanje ga postavlja; ne brani se z ropanjem posestva sv. Cerkve; ne brani se s pregnanstvom redovnic in menihov; edini način vladarja braniti in podpirati pa je, podpirati blagorni vpljiv katoliškega duhovstva“ itd. Sardinsko vladarstvo sliši neprenehoma take levite, vidi, da mu spred oči mertud in druge nezgode jemljó njegove neverne in za bič zrele pajdase; pa ti ljudje imajo bivolovo kožo, ktere nobena reč ne predere! Slepí sovražniki derže škofe brez zaslišanja po ječah, hladnokervno dajó povelja za plenjenje cerkev, za preganjanje mirnih menihov in redovnic. To in tako je sploh življenje in djanje terdokožnega prostomavtarstva! — Od začetka posta nekako do 20. sušca je v jezuitarski cerkvi v Londonu 70—80 protestantov prestopilo v katoliško Cerkev; pripravljalo se je pa veliko število družih, ki so imeli prestopiti do Velike noči. Te spreobračanja se godé v enakem številu po farnih cerkvah in družih duhovskih hišah. (Arm.) — Na Laškem blizo modeneške meje so strašni potresi; v sredi sušca jih je v Vergati po noči malo po hišah spalo, ker so se bali, da bi se utegnile podreti. V Zoki se je stolp zrušil. — V Sinigalii na Laškem je Ivan Szots, stražni mojster iz Bačke na Ogerskem, na smertni postelji prestopil iz protestanstva v katoliško Cerkev. — Kardinal De Bonnechose je 18. u. m. v francoskem starasinskem zboru omenil žalostne resnice, da na Francoskem je po 4000 samomorov na leto, tedaj po več kot deset na dan. Dokazoval je pa, da vzrok te strahovitosti so brezbožni časniki in kužljive bukve in spisi, ki ostrpujejo cele deržine in posamezne osebe. V silo tehtnem govoru pravi kardinal dalje: „Težko me stane spregovoriti o nas, ali kaj se će? Papež, prelati, duhovni so podoba vere: napadajo jih. Mislite pa, da na nas merijo? O kaj še!... Mislite, da merijo na vero samo? Tudi ne, gospodje! Ti ljudje imajo posebno odmeno: v naših osebah, v naši veri napadajo druge reči... Oni hočejo občinski red razdreti. (Très bien! C'est cela.) Oni hočejo vesoljno razdjanje, da bi nasitili svojo osabnost in svoje strasti. Oni vedó, ako občinsko družbo v obličje napadejo, da srečajo žandarje, cesarske oskerbnike, porotniški zbor. Torej gredo na ovink, in da bi si prisvojili vladarstvo zemlje, nebesa napadajo itd.“ Zbor je prezalí govor z navdušenjem spremljal. — Na Kitajskem so našli neki judovski Jeruzalem, mesto z milijonom judov sredi kitajskega prebivavstva. To je nov dokaz, da so bili judje res po vsem svetu raztreseni in razveti. Dozdaj se je le to vedilo, da v Kai-fang-fro na Kitajskem je mala judovska občina, ubožna, brez rabina, brez znanosti hebrejskega jezika, ki ima majhen hram in nekaj ostankov peterih Mozesovih bukev in se šteje za edinega kazavca naroda judovskega v Kini. (Tygod. kat.) — „Eingesendet“ v dunajskih listih toži, da je pretečeno nedeljo 3. maliga travna pred dominikanskim poslopjem v obličji cerkve truma delavcev in voznikov med Božjo službo kopalo in perst vozilo, in še le pozno popoldne, ko so vse cerkvene opravila že minule, se je kerčmam v prid delo opustilo. Politiska oblastnija se je zanašala, da so pri duhovski privoljenja iskali. Ponedeljek popoldne jim je dež delo ustavil. Ti „šarmantelní“, ki znajo tako prederzno praznike oskrnovati, niso pa nič prášali za privoljenje ne pri policiji, ne v škofiji, ne pri zadevni duhovnii. — V

Torinu in Parizu imajo sprejmiša ali kloštre „sv. Cite“, ki imajo to lepo keršansko nalogo, da sprejemajo keršence, ki so brez službe, kadar koli ktera pride, in jim zopet v službe pomagajo. Kakor pa mavtarski časniki vse napadajo in onesnažujejo, kar je čednega, tako tudi „Independance Belge“ zasramuje te samostane v Parizu, ker kadar kdo pride kake dekle iskati v službo, prednica tirja, da naj sme dekle ob nedeljah in praznikih hoditi k Božji službi, in pa da naj ob postnih dnevih postno je, kakor Cerkev zapoveduje. — Cesar Napoleon je daroval bogato z diamanti olepšano tobačnico ml. Landriot-u, škofu iz Rochelle-a, ki je o velikem postu pridigal v tuilerijski ali cesarski kapeli. — Kaj Francoz stori, kadar je rešen kake stoklešne pravde?... G. Armond, nedolžen spoznan v Aix-u, češ, da je hotel nekega služabnika umoriti, je poslal tri tisoč lir ondodnemu viksemu škofu, da naj se med uboge razdeli. — V Neapelnu vsakrteri svojo dolžnost spolnuje: Muratisti denarje sejejo; Angleži podajajo orožje, in rovarji mečejo Napolitane v ječe, kadar jih ne postreljajo. (Arm.) — Nekoliko katekizma je bral „Avvisatore Alessandrino“ torinskim poslancem in jim je razlagal deset zapoved, katerih naj bi v zbornicah ne pozabili. Pristavil je pa k temu še kaj o ljubezni do bližnjega: „Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe, in kar nimaš rad, da bi ti drugi storili, jim tudi ti ne delaj.“ Pravi namreč izmed več družega: „Ljubi poslanec! Kaj, ko bi ti spozabil zapovedi ter bi ne mislil družega, razun to: na konji smo? — Ali bi tebi všeč bil stan obsede brez prenehleja? Bi bilo tebi všeč, ko bi te zaperli zato, ker je tvoj stric rovar? Ali bi ti bilo všeč, ko bi bil cenjen na dvakrat toliko kot si zmožen plačati? Bi ti bilo všeč, ko bi ti sleparji jemali kruh spred ust? Bi ti bilo všeč, ko bi ti ogleduhi po herbtu plesali? Ali bi ti bilo drago, ko bi se ti po stanovanji šefnjalo brez sodnikove velleve?... Če so ti vse take reči všeč, preskerbijih tudi nam, ti pa ne diše in ti grozo delajo, prizadevaj si, da se tudi tve pri nas ne terpe. — Na otoku Meliti (Malti) ste dve angleški gospodičini prestopili iz angleške v katoliško Cerkev. V Londonu pa mesca grudna puzeit C. Matthews, ki je hotel v anglikanizmu samostanske rede ustanoviti, pri globokejših študijah pa je resnico spoznal in jo sprejel. Ravno tamkej tudi Henr. Anderson Dance, iz vstava kraljičinega v Oxon-u. V Šlezviku se je pokatoličil pastor Hensen, ki je po ustnem preiskovanju in branji resnico zasledil. — Jud Warburg v Moguncii, ki je v knjižuri „Schwester Adolphe“ usmiljene sestre obrekoval ter jim vsaktere pregrehe natvezal, jih gerdo oblagal, je obsojen po dognani pravdi na 2 leti v ječo in mora 835 gld. kazni plačati; ko bi ne imel s čim plačati, pa ostane za vsak gold. 1 dan v ječi. Njegov sokrivec je obsojen na 18 mesecev v ječo in plača 845 gold. Zraven tega morata obrekovavca in lažnika še sodnijske stroške plačati.

Majnikove zvezdice.

IX.

Ljubi obiskovavci Matere Božje na Žalostni gori! De se vam zaupanje v Marijo še bolj zvika, nate v spomin in prevdarek resnično prigodbo, ki se je leta 1802 v Bistri pri Figarji dopolnila.

Marija Verbič (sedaj omožena Milavec, še živa), 5 let staro dekelce, se neki dan igra z bratom Andrejem in skakljaje pade v vodo, ki je žago gonila, in ko bi trenil, jo voda zanese žagi pod vreteno. Otrok je kakor zagojzda med vretenom in koritom. Voda z velikim šumenjem čez in čez pljuska, — vreteno zastane in se ne gane, — žaga se ustavi. — Hlapec, de bi se prepričal, zakaj žaga ne reže, plane iz ograje, pogleda v korito in na ves glas zavpije. „En otrok je pod vretenom!“ Očeta slisano vpitje globoko presune: — on, ki vé moč vode, vé tudi

nevarnost svojega ljubega otroka; in ki je prepričan, de v tej veliki sili bolj zdatne pomoči potrebuje, kakor je človeška, — on, zvest častivec Matere Marije, pade na kolena obrnjen proti Žalostni gori, ktero vidi čez Mah uro daleč pred sabo, zdihuje in moli: „O Marija! tolažnica žalostnih, potolaži tudi mojo žalost, pomagaj mi! V tvoje varstvo izročim svojega nesrečnega otroka itd.“

Med tem, ko oče z vsim zaupanjem Marijo v pomoč kliče, pritečeta Pavel Moder in Andrej Borštnik, vzameta otroka spod vzdignjenega vretena, kjer je četert ure ves pod vodo tičal.

Celih 5 ur je otrok brez zavesti; — vse obupa, de bi kdaj še oživel: samo oče ne obupa, ki še zmiraj kleči in Marijo goreče prosi in na pomoč kliče — — —

Njegovo zaupanje pa tudi ni bilo osramoteno, ker po preteklih 5 urah začne neprevidoma otrok oči odpirati, gibati se, govoriti in hoditi. Zunaj majhne rane pod vratom, kjer so ji krivec (zelo taki ko cepin) zataknil, ko so jo iz vode potegnili, ni bilo nobenega hudega nasledka poznati. Vsi so te srečne očetbe veselili, posebno pa oče vesolja ne vé, kam bi se djal; hvaležno povzdiguje roke proti Žalostni gori, ker le Marijini pomoči pripisuje rešitev tega otroka *).

Spomladanska pesmica

ponočajkom in njih staršem, gospodarjem itd.

V prelepem spomladanskem času se vse veseli; kamor se človek ozre, vse ga k veselju budi; po logih, njivah in travnikih veselo tički prepevajo in svojega Stvarnika častijo, ki jih je čez zimo ohranil; vsa natora zopet oživlja in od Očeta nad oblaki novo moč dobiva. Božjo vsigamogočnost oznanjuje, nezapopadljivega Ohranivca vseh stvari povisuje; pa tudi vse stvarjenje nas k novemu Bogu, prijetnemu življenju vabi, vnema in napeljuje. Grešnik! ali slišiš, kako na glas tudi tebi kliče vstajajoč natora: Grešnik, zbudi se iz spanja, razcvetaj se s pomladjo vred v dobrem, de časa ne zamudiš! Nikar ne ostani suho drevo, de kadar vertnar pride pregledat, ne boš brez sadu najden, posekan in v ogenj veržen. Posebno žaljenje Božje v spomladanskem času začno čez vse nesrečni ponočevavci.

Kakor začno tički o spomladanskem času Bogu prepevati čast in hvalo, enako začno ponočajki vsako spomlad svoje rjojenje in tuljenje, svojo peklensko službo, zapeljevanje in morijo nedolžnosti! Koliko nasprotje! Nezumne stvari Boga hvalijo: umne pa ga nalaš žalijo. Oni so se satanu dali v službo, ki jim obeta veselje in mir; ali le slabo veselje on zamore dati, ker je sam vedno žalosten. Poplačal pa jim bo trud, ko mu tako zvesto služijo, z večnim trpljenjem. Ti zgrabljivi volkovi hodijo večkrat v ovčjih oblačilih; kar ne raztergajo, pa tako ranijo, de se težko več rana zaceli. Ponočajki so pravi morivci duš; kar do čistega ne zapeljujejo, pa saj s svojim umazanim petjem pohujšajo, v nedolzne serece rane naredijo, katere se potem grozno težko celijo. Če kam tolovaji ali tatovi pridejo ropat in časno blago jemati, ljudje vpijejo, na pomoč kličejo, de jih odpodijo. Oh žalostno! Če pa dušni tatovi pridejo, vse noči duše tergajo in morijo, po vasch razgrajajo, vse nerodnosti počenjajo, umazane pesmi pojejo: takrat pa očetje in matere tako brez skerbi spijo, vse te napake terpijo, kakor bi ne bilo nič hudega, nič nevarnosti! Kdo lozej ponočevanje zatara, kakor sami gospodarji s srenjskimi predstojniki v vsaki vasi, če bi le hotli? Srenjski predstojniki in vsi možje, kateri se za kaj več imate, al vas drugi imajo, če si za kake častne

* Ta dogodba je popisana od v. č. Ant. Jugovic-a, poprejšnjega fajm. v Presarji, kakor jo je pravil Figar, brat imenovane Marije Verbič; vrednistvu pa je izročena po sedanjem Preserskem fajm., v. č. g. I. Podobniku. Vr.

malo vredne reči dosti prizadevate, za kar le slabo plačilo tega sveta prejmete; o kako lepo priložnost in tudi sveto dolžnost imate, se tem tolovajem v bran postaviti, kateri po vaših srenjah čez vse drage zaklade ropajo, in si s tem večno plačilo služiti! Sej sv. apostelj Jakop pravi: kdor grešnika verne od napačne poti, pokrije veliko število grehov. Sej je ena sama duša več vredna, kakor vse bogastva tega sveta: oh toliko zasluženja tedaj, če tudi le eno samo nedolžno dušo obvarujete. K temu vas pa tudi le dolžnot veže. Vi ste postavljeni za oskerbnike čez srenje; nikar te skerbi in te velike dolžnosti v nemar ne pušajte! Če vam je mar sreča in mir pri srenjah: prave sreče in miru ne bo, dokler ne bo ponočevanje zaterto in končano. Morebiti se komu to nemogoče zdí, kar pa ni nič tako težkega. Naj povém, kaj in kako je storil hvale vreden srenjski predstojnik na Dolenskem. Ko je bil postavljen za predstojnika, je zraven družih skerbi tudi lotil se ponočevanje zatreti, katerega je bilo v njegovi srenji grozno veliko, in prav vkoreninjena navada. Skoraj vsa mladost je bila spridena; za opominjevanje dušnih pastirjev so ponočnjaki malo marali. Res so jim duhovni dosti bratov in sester odtergali; z opominjevanjem in posebno z vpeljanjem pobožnih bratovščin so prvo mladost odvernili, de ni bila zapeljana. Stari ponočnjaki, vkoženi hudobneži pa ne marajo za nobeno opominjevanje. Na svet dušnih pastirjev jih pa srenjski predstojnik ukroti. Ko vpitje zasliši, vzame seboj pet ali šest mož, gre k ponočnjakom, in jim zapovē spat iti. Ker pa ne slišijo, gre drugi dan k gosposki, naznani imena, in prošni, de bi mu pomagali to hudobno navado zatreti. Gosposka mu z veseljem pomoč dá, in obljubi ga podpirati; sej tudi deželski gosposki ponočnjaki nepokoj in nadleže delajo s pretepanjem, velikrat pa tudi s poboji, in grozne nesreče dostikrat napravijo. Katera gosposka bi ne hotla pomagati ponočevanja zatirati, bi ne skerbela za mir in srečo v deželi, za kar je postavljena. Vsak vč, de v naši deželi ponočnjaki nar več hudega store. Iz ponočevanja se vsi hudobneži izredijo, pretepači, tatovi, roparji, moriveci, uhajaci in nezvesti vojaki.

Omenjeni predstojnik gre domu, kmal pridejo žandarmi, one ponočnjake povežejo in jih pri belem dnevu, opoldan, vkljene ženo, vsim drugim za strah, in ko jih tje priženó, jih v luknjo denejo in prav dobro postijo. Prejden jih pa spuste, še vsacemu pet palic namečejo. Ali prec prvi večer spet grozno tulijo in razgrajajo. Spet gre predstojnik z nekterimi možmi jih opominjat. Oni pa beže in na vsih straneh vpijejo. On pa si misli: je že dobro! gre na dom znanih ponočnjakov in jih domá ne najde. Spet jih gosposki naznanit gre, spet žandarmi ponje pridejo. Izgovarjajo in lažejo se, de niso oni bili: ali zastoj! Obsojeni so delj časa v ječo in potem še vsakemu deset palic odmerijo ter zazugajo, če se spet koga kje dobijo, de mu bo še hujši pela. Zdaj je pa mir; le kak slavič tam prepeva, kjer je bilo pred kratkim časom tisto gerdo vpitje in razgrajanje. Ponočevanje je s pridom zaterto; na vedno opominjevanje dušnih pastirjev so se pa tudi več staršem oči odperle, de spoznajo, kolika nesreča je bilo ponočevanje, in si sami z vso močjo prizadevajo svoje otroke tega zlega obvarovati.

Zatorej, srenjski predstojniki in vsi kateri ste čez kaj več postavljeni, skerbite narpervo povenjenj ponočevanja zajezi. Ne poslušajte vpitja nesramnega ponočevanja; ne terpite, de bi se morila nedolžnost vaših otrok. Zatirajte hudo v spomladi svojega djanja in življenja, de kadar pride jesen al celo zima vašega življenja, vam ne bo žal, de ste svojo dolžnost zamudili.

Zakaj, če to katera duša iz vaše neskerbnosti in pa vaše zanikarnosti pogubljena in tudi vi ž njo, vas bo ona na vekomaj pekla!

K. v. D.

Šolarčki Marii za imarnice.

Kaj bi za imarnice Ti dali,
Marija! mi učenci mali.
Kako zapeli v čast bi Ti,
Ker pomočnica naša si?

Cvetlice v vencu pa rudeče —
Ljubezni znamnje so goreče.
Do Tebe in do Jezusa,
Zveličarja preljubega.

Kaj družoga, o ljuba Mati!
Mi ubožčki Ti hočmo dati.
Kot sere nedolžnih dragi dar
Ti podarimo na altar.

Tako vsi združeno veseli,
Marija! bomo Ti zapeli; —
O čuj, Dobrotna! pesmi glas,
In prosí Sinčeka za nas!

Še iz cvetlic lepó duhtečih,
Iz belih, modrih in rudečih,
Ti venček bomo spleтали,
In Tebe Mati venčali!

Da bi marljivo se učili,
Po zgledih Jezusa hodili,
Da tu živeli bi lepo.
In enkrat k Njemu šli v nebo.

Naj so cvetlice v vencu bele
Podoba čistosti vesele;
Naj višnjevih pohlevni cvet
Uči ponižno nas živét.

Zaupamo, o Mati mila!
Da nam boš milost to sprosila;
Sej On je vselej vslihal Te,
Karkoli si prosila še.

Fr. Silvester.

Zvezdica za solo.

Otroška molitvica o vojsknem času.

Ljubi Oče v visokosti!
Ker Gospod si vojskni tram,
Vstavi hude vojske šum,
Reši vojskne nas britkoosti.

Oh Marija, ljuba mati!
Slušaj milih prošinj glas:
Sprosi zopet mirni čas,
Hiti, hiti pomagati!

Vsi, ki v raj se veselite,
Sladki mir pihljá krog Vas;
Naj bi tud navdajal nas,
Vi pri Bogu nam sprosíte!

Rodoljub Podratitovski.

Pobožnost avstrijske rodovine lepo poterjuje svitli nadvojvoda Albreht, ki je o smerti svoje soproge ji sprosil blagoslov od sv. Očeta; po smerti pa je zopet v berzopisu papeža prosil, da bi blagovolili za slavno ranjco eno sveto mašo opraviti, kar so mu tudi berž spolniti obljubili. — Tudi je svitli nadvojvoda k spredej imenovani milošnji še drugih 10.000 gold. daroval za dunajske uboge.

Sliši se, da so svitli cesar privolili zbrati v našem cesarstvu kerdelo 6000 móž za mexikansko cesarstvo in 300 mornarjev. Častniki, ki se oglasé, se pomaknejo za stopnjo višej; treba jih je 260, oglasilo pa se jih je že 200. — Novega mexikanskega cesarja bodo neki vlade tako poterdovale, kakor so greškega kralja, in London, Pariz, Dunaj, Berlin, Petrograd, Rim in Madrid so se menda že zedinili, da hočejo poterdívno pismo podpisati berž, ko se jim bo naznanilo, da je nadvojvoda prestol zasedel.

Dobrotni darovi.

Za gosp. Riharjev spominek. Gospodičnja C. J. 4 gld.; — gosp. fajm. Jan. P—č—k. 1 gld.

Za sv. Očeta. Iz Šentjurske fare 5 gld. — G. J. Sm. 2 gld.

Za gosp. mis. J. Čebutja. G. J. Sm. 1 dolar.

Pogovori z gg. dopisovarci.

Prečast. dek. v Tom.: Zlati V. posl. — Preč. g. dek. v Rog.: Hvaležno prejeti in p. oddati. — G. B. v C.: Ravno kar dospelo, pa za zdaj prepozno; — drugo se bo pozvedilo. — G. M. S.: Do-šo. — G. O. L.: Prejeli; — omenjeno željo bomo gledali spolniti. —